

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Poczta polowa Nr. 53 ~~Warszawa~~, d. 12. lipca 1920 r.

41115
aa 65

ODDZIAŁ II.
Ew/6. No 26643 (II.)

DO

8-

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e.

Przesyła się do wiadomości odpisy raportów
Attache wojskowego P.P. w Sztokholmie Nr. 318,
145 (tajne, 323 i 324.

4 załączniki.

Za zgodność:

Soldeskiyals

I. Zast. Szefa Sztabu
K U L I N S K I m.p.
Generał = pporucznik.

O t r z y m u j ą:

Adjutantura Generalna
M.S. Wojsk. Oddział II.
M.S. Zagranicznych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 41115 dnia 15 VII 1920 r.
4. załącz. Wydział.

ROSDOM
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

64

14 czerwca 1920 r.

ATTACHÉ WOJSKOWY P. P.
w Szwecji, Norwegji i Danji

313.

Wakanse w korpusie oficerów
armji szwedzkiej.

Do

Naczelnego Dowództwa Oddz.II.

W W a r s z a w i e .

Z początkiem 1920 r. na 2.657 stanowisk oficerskich, przewidzianych statem, było 298 wakansów, tj.11,2%.

W piechocie na 1.488 stanowisk, było 181 wakansów, tj.12,1%

Z końcem roku stosunek ten jeszcze się pogorszy, gdyż 30 oficerów przechodzi w stan spoczynku, szkołę wojskową ukończy zaś tylko 25 aspirantów oficerskich.

Powstały projekty wyszkolenia podoficerów na oficerów, większość dowódców nadesłała jednak o projektach tych nieprzychylnie opinie.

Sprawa ta wejdzie pod obrady sejmu najwcześniej w 1921 roku, mimo, iż jest tak palącą.

Attaché wojskowy P.P. w Sztokholmie.

R E S P A L D I Z A m.p.

Ppułkownik.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ATTACHÉ WOJSKOWY P. P.
w Szwecji, Norwegji i Danji
145/tajne.

Kryzys Ålandski.

NACZELNE DOWÓDZTWO	
Oddział Informacyjny	
Otrzymało dnia	25/VI 1920.
Ode 26 638/1000 Łączn.	

16 czerwca 1920 r.

Em

Do

Naczelnego Dowództwa Oddz. II.

W a r s z a w i e .

Ostre napięcie stosunków między Szwecją a Finlandją wywołane zostało aresztowaniem pod zarzutem zdrady stanu redaktora Sundbloma i podstarosty Björkmana, którzy na czele deputacji Ålandzkiej zwrócili się w Sztokholmie do króla, wszystkich ministrów i wszystkich partji politycznych, oraz do dyplomatycznych przedstawicieli ententy z prośbą o przyspieszenie plebiscytu na wyspach w sprawie ich przynależności państwowej, o który wyspy proszą od 1917 roku.-

W sprawie tej wielokrotnie odbywała Rada Ministrów posiedzenia. Wszystkie gazety i partje zajmują się tym wypadkiem, uważając go wprost za prowokowanie Szwecji i żądają stanowczej postawy rządu.

Ten zaprotestował w ostry sposób przeciw postępowaniu rządu fińskiego i zażądał wyjaśnień, oraz przywołał ministra Westmana, posła swego w Helsingforsie, do Sztokholmu dla złożenia ustnego raportu.

(Mimo) te ostre pozory należy się jednak z pewnością spodziewać, że poważniejszych ^{w sprawie Ålandu} ~~zawikłań~~ nie będzie, rozwiązanie zaś sprawy przypadnie międzynarodowemu Forum.

O ile można stąd sytuację ocenić, stoi ^{stoi} Francja całkowicie po stronie Szwecji, Anglja zaś raczej popierałaby aspiracje fińskie.

Ciekawym jest, że wiele osób, mianowicie oficerowie, spodziewa się z danej sytuacji wzmocnienia partji, będących za utrzymaniem sił zbrojnych Szwecji na obecnym poziomie.

Z drugiej strony mają zwolennicy rozbrojenia nadzieję że właśnie obecny konflikt będzie dowodem, iż w przyszłości najotrzejse zawiązania będą mogły być rozwiązane bez pomocy siły zbrojnej.

Słyszcy się tu zdanie poważnych osób, że lepiej zrezygnować z wysp Alandzkich i ponieść wszelkie ofiary, niż dopuścić do wojny.

← Szwecja zwróciła się do 5-u mocarstw z propozycją przedyskutowania sprawy alandzkiej. →

Attaché Wojskowy P.P. w Sztokholmie.

R E S P A L D I Z A m.p.

Porucznik.

18 czerwca 1920.

ATTACHÉ WOJSKOWY P. P.
w Szwecji, Norwegji i Danji

323.

Kryzys gabinetowy w Norwegji.

Do

Naczelnego Dowództwa Oddz.II.

w W a r s z a w i e .

Od 31.1.1913 rządził w Norwegji na czele gabinetu liberalnego Gunnar Knudsen; jest to jedna z popularniejszych w życiu politycznym Norwegji osóbności.

Wielokrotnie zrywała się przeciw niemu burza niezadowolonia wśród ludu; tak np. w r.1916 po wprowadzeniu prawa o przymusowych sądach rozjemczych w razie konfliktów roboczych, oraz gdy skutkiem zaostrzonej wojny podmorskiej rozpoczęły się w Norwegji trudności aprowizacyjne, Anglja zaś żądała podobno wydania floty norweskiej. Zarzucano Knudsenowi niedołęstwo, zbytnią uległość wobec Mr.Findlay, posła W.Brytanji, małą przenikliwość polityczną. Knudsen umiał jednak zawsze opozycję uspokoić i był w 1920 roku po upadku gabinetu Zahle z Danji, jedynym w Europie premierem z przed wojny.

Dnia 15.6.20 upadł gabinet Knudsena na budżecie dróg lądowych.

Rząd przeznaczył na ten cel na rok 1921 1 milion koron. Opozycja, tj. prawica i socjaliści żądali koniecznie podwyższenia tej pozycji, a mianowicie dodania na budżecie nadzwyczajnym pozycji Kr.2 miliony na budowę dróg w razie bezrobocia. Budżet dróg lądowych jest w Norwegji bardzo popularny. Kraj ma drogi dobre /przeciętnie lepsze niż Szwecja/ i starannie utrzymane. Wobec jednak wielkich odległości, braku kolei i konieczności komunikacji kołowej /regularne linje samochodowe/ jest sieć dróg bitych Nor-

wegji niewystarczająca. Gminy same wobec wielkich kosztów przeprowadzenia dróg w terenie górzystym budować ich nie mogą. Wobec tego wyrobił się zwyczaj, że rząd podczas obrad sejmowych zwiększał budżet dróg lądowych.

W roku bieżącym był jednak rząd niewzruszony; stał na stanowisku, że polityka finansowa winna leżeć w ręku rządu, a nie komisji sejmowych. Po długich przetargach zgodził się Knudsen podnieść kredyt do 2-ch milionów w razie bezrobocia, zapowiadając, że czyni kredyt ten sprawą zaufania. Przeciwno podwyższeniu kredytu przytaczał jako argument oczekiwany spadek cen materiałów i robocizny, który nie nastąpi, jeśli rząd postanowi wiele budować.

← Powszechnie przyjmują, że Knudsen chciał złożyć władzę i w budżecie drogowym szukał tylko pretekstu. Potwierdza to jego deklaracja po głosowaniu, gdy oświadczył że jego partja nie będzie dążyć do obalenia nowego rządu przed wyborami 1921 roku.

Król powierzył misję utworzenia nowego rządu prezydentowi Stortingu, kierownikowi prawicy O.B.Halvorsen.

Knudsen zostanie prawdopodobnie w Stortingu, jako kierownik opozycji. →

Attaché Wojskowy P.P. w Sztokholmie.

R E S P A L D I Z A m.p.

Ppułkownik.

18 czerwca 1920 r.

ATTACHÉ WOJSKOWY P. P.
w Szwecji, Norwegji i Danji

324.

Handel z Rosją.

Do

Naczelnego Dowództwa Oddz. II.

W W a r s z a w i e .

Rosja
Transakcja handlowa szwedzko - bolszewicka, o której pisałem w raporcie L:307 z dn. 31.5.20 dochodzi do skutku.

Dz. 29.5.20 wyjechał ze Sztokholmu do Rewla parowiec "Gauthjod" z ładunkiem wartości Kr. 300.000.-, a mianowicie 100 ton lokomobil, sierpów, kos, pił i wyrobów włóknistych - dla Centrosojuzu. Statek wrócił dn. 2.6.20 do Sztokholmu, wioząc 143 skrzynie po 40 kg. złota. Złoto jest najlepszego gatunku, wartość przesyłki oceniają na 17 milionów koron. Podobno złożono w Rewlu 80 milionów koron w złocie.

Dnia 12.6.20 odszedł do Rewla parowiec Eskilstuna III ze 180 tonnami towaru. Między innymi wioził 8 lokomobil, 750.000 pił, 5 ton wyropów włóknistych i 4 tonny pilników.

Podobno przysyłają z Rosji 5 milionów rubli dla robotników szwedzkich; wiadomość ta nie potwierdza się.

Rosja
Norwegja również nawiązuje stosunki z bolszewikami. Dn. 12.6.20 przywieziono do Kristianji 1.246 kg. złota, jako depozyt gwarancyjny.

Wpływ bolszewików w Norwegji jest bardzo silny. Cała partja socjalistyczna norweska, której kongres odbył się w końcu maja, jest bezwarunkowo rusofilską i wskutek jej postawy musiano w Rjukan przerwać fabrykację azotanu amonu, przeznaczonego jakoby na amunicję dla Polski. Wspominałem o tym w raporcie L:107-a/t z dn. 15.5.20.

Attaché Wojskowy P.P. w Sztokholmie.

R E S P A L D I Z A

m.p.

Ppułkownik.

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

70